2026-10-13
DNR: MIUN 2026/2474

Mittuniversitetet
MID SWEDEN UNIVERSITY

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.registrator@regeringskansliet.se
Kopia:
kn.nim.remisser@regeringskansliet.se.

Europeiska kommissionens förslag till en förordning om innovation

(KN2026/01835)

Mittuniversitetet har anmodats att yttra sig över rubricerad utredning och avger följande yttrande.

Sammanfattning

Mittuniversitetet vill betona vikten av att de föreslagna ramverken och processerna utformas med tillräcklig flexibilitet för att kunna tillämpas inom olika sektorer och av företag av varierande storlek, inte minst akademiska avknoppningar.

Digitala marknadsplatser för immateriella tillgångar bör utformas på ett sätt som motverkar konkurrenssnedvridning, och regelverket för FoU-upphandling får inte medföra oskäliga hinder för mindre aktörers deltagande. Eftersom förslaget har formen av en EU-förordning kommer bestämmelserna att bli direkt tillämpliga i medlemsstaterna. Detta begränsar Sveriges möjligheter att anpassa processerna till den svenska förvaltningsmodellen samt till nationella och lokala förutsättningar.

Yttrande i sin helhet

Förordningen är tänkt att främja innovation genom att harmonisera R&D-upphandling, inklusive pre-kommersiell upphandling, och skapa en marknad för IP-värdering och finansiering. Syftet är att minska marknadsbarriärer, förbättra tillgång till kapital, och stärka EU:s strategiska autonomi, resiliens och tillväxt. Förordningen stöder befintliga politikramar och avser öka investeringar och

Kontakt
Telefon 010-142 80 00
Webb miun.se

Campus
Sundsvall Holmgatan 10, SE-851 70 Sundsvall
Östersund Kunskapens väg 8, SE-831 25 Östersund

marknadsrepresentation för europeiska innovatörer. Förordningen bör inte indirekt begränsa medlemsstaternas etablerade system för hantering av forskningsresultat och immateriella rättigheter, såsom den svenska modellen med lärarundantag, som utgör en viktig grund för akademiskt entreprenörskap och kunskapsöverföring. Nedan finns synpunkter angående olika utmaningar och möjligheter kring hur företagandet med ursprung i akademin kan påverkas.

1. EU-gemensamt ramverk för värdering av immateriella rättigheter

Det är viktigt att det föreslagna EU-gemensamma värderingsramverket tar hänsyn till de särskilda förutsättningar som gäller för forskningsbaserade innovationer och tidiga akademiska avknoppningar. Värderingsmodeller behöver kunna hantera immateriella tillgångar med hög osäkerhet men stor framtida potential, utan att missgynna forskningsintensiva företag i tidiga utvecklingsfaser.

Utmaningar

Ett harmoniserat ramverk kan vara svårt att anpassa till olika branschers och länders specifika behov. Det finns risk att en "one size fits all"-modell inte tar hänsyn till unika regionala affärsmodeller eller innovationsmiljöer.

Exempel: Ett etablerat teknikföretag och ett start-up företag kan ha helt olika anledningar till att söka och även att värdera sina patent och andra immateriella tillgångar. Om ramverket blir för komplext kan det vara svårt för start-up företag att tillämpa det utan extern hjälp, vilket kan innebära ökade kostnader.

Möjligheter

Både start-ups och investerare saknar ofta kompetens kring hur immateriella tillgångar kan värderas, användas som säkerhet och kommersialiseras. Ett harmoniserat ramverk kan göra det enklare för exempelvis start-up företag att visa värdet av sina patent och andra immateriella tillgångar när de söker finansiering och partners. Det kan också minska osäkerheten för investerare, vilket ökar chansen att nystartade företag får kapital för att växa. Ett start-up företag kan exempelvis lättare få lån eller investeringar om deras patent värderas på ett sätt som är accepterat i hela EU. Ett certifieringssystem för

immaterialrättsvärderare är tänkt att införas, vilket borde öka trovärdigheten och jämförbarheten i värderingar. Det kan bli mycket positivt för start-ups att använda dessa certifierade värderingar i dialog med olika investerare och långivare.

2. Digital marknadsplats för immateriella rättigheter

En digital match-making-plattform är tänkt att etableras för att underlätta licensiering och överlåtelse av immateriella rättigheter inom hela EU. Plattformen ska vara tillgänglig för start-ups, investerare, universitet och andra aktörer och administreras av EUIPO.

Utmaningar

En digital marknadsplats kan öka transparensen, men det finns risk för missbruk (så kallad ”patenttroll”), spekulation eller att mindre aktörer får svårt att konkurrera med större företag som har mer resurser till och erfarenhet av immaterialrätt.

Exempel: Stora företag eller ”patenttroll” kan kontinuerligt övervaka denna marknadsplats och köpa rättigheter i tidig fas i syfte att blockera mindre aktörer från att få tillgång till viktiga teknologier. Mycket av värdet i en tidig innovation ligger i "know-how" som inte syns i själva patenttexten. Att lägga ut för mycket information på en publik plattform kan röja affärshemligheter för konkurrenter innan ett avtal ens är påskrivet. Även om plattformen för samman parterna, måste de faktiska licensavtalen fortfarande anpassas efter nationell avtalsrätt, skatteregler och internationella standarder. Det kommer krävas stora resurser från EUIPO för att moderera, validera och hålla datan uppdaterad.

Möjligheter

Mindre aktörer och forskare har ofta begränsade resurser för att marknadsföra sina patent. En centraliserad plattform ger dem direkt räckvidd till globala storföretag och investerare i hela EU. Att hitta köpare eller licenstagare idag kräver dyra mellanhänder, jurister och specialiserade mäklare. En standardiserad plattform kan digitalisera och förenkla de första stegen i processen.

3. Gemensamt förfarande för FoU-upphandling

Mittuniversitetet ser stor potential i att offentliga aktörer i högre grad använder FoU-upphandling som ett verktyg för att möta samhällsutmaningar. Samtidigt bör regelverket utformas så att även mindre innovativa företag och forskningsnära avknoppningar kan delta på rimliga villkor. Mittuniversitetet välkomnar att förslaget utgår från att immateriella rättigheter som uppstår inom FoU-upphandling i normalfallet ska kunna kvarstå hos utföraren. Detta skapar incitament för kommersialisering och stärker möjligheterna för forskningsbaserade företag att attrahera privat kapital.

Utmaningar

Standardiserade upphandlingsprocesser kan leda till ökad byråkrati och minska flexibiliteten för offentliga aktörer att anpassa inköp efter lokala behov. Det kan också missgynna små och medelstora företag som har svårare att delta i stora, komplexa upphandlingar.

Exempel: Om ett litet företag måste uppfylla samma krav som ett multinationellt bolag för att delta i offentlig upphandling, kan det bli för dyrt eller administrativt betungande. Att upphandla något som ännu inte existerar kräver enormt hög teknisk och juridisk kompetens hos de offentliga inköparna. Förslaget saknar tydliga krav på hur resultaten ska följas upp. Om den upphandlande myndigheten inte kan granska om den utlovade spetstekniken faktiskt levereras, riskerar skattemedel att slösas bort. Förslagets stela, matematiska poängmodeller för upphandling kan missgynna mindre aktörer. Om priserna mellan anbuden ligger nära varandra riskerar kvaliteten att bli nästintill värdelös i slutändan, vilket gör att lägsta pris ändå vinner.

Möjligheter

Det absolut svåraste för ett tillväxtföretag (startup/scaleup) som utvecklat en banbrytande teknik är att hitta den första kunden som vågar testa den. När en myndighet, en region eller ett sjukhus agerar testbädd får företaget en ovärderlig kvalitetsstämpel som gör det mycket lättare att sälja produkten vidare globalt. Det nya förslaget sätter som huvudregel att företagen själva behåller patent och rättigheter till det de utvecklar. Detta gör projekten kommersiellt attraktiva och lättare kan dra till sig privat riskkapital. Genom att ersätta spretiga nationella

tolkningar av "förkommersiell upphandling" med en enhetlig EU-förordning kan myndigheter från olika medlemsländer (t.ex. ett svenskt och ett tyskt universitetssjukhus) enkelt gå samman och göra gemensamma innovationsupphandlingar. Det offentliga kan styra innovationer mot områden där marknaden i sig inte investerar tillräckligt, såsom avancerad klimatteknik, sällsynta sjukdomar eller nästa generations cybersäkerhet.

Föredragande och beslut

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Anders Fällström efter föredragning av Sten Wigert. Närvarande vid den slutliga behandlingen av ärendet har prorektor Anna Olofsson, universitetsdirektör Louise Beskow, samordnare Anna Haeggström och studentrepresentanter Gustav Månsson och Lukas Haglund varit.

Sundsvall 2026-10-13

Anders Fällström, rektor
Signeras digitalt via EduSign

Signature page

This document has been electronically signed using eduSign.

eduSign

Electronically signed by
anders fällström

Date and time of signature
2026-10-13 07:29 GMT

Authenticated by
Mittuniversitetet